

Gudfrøði- lestur á Fróðskapar- setrinum

1. september byrjar 2 ára próv-
lesturin í gudfrøði á Fróðskapar-
setrinum.

Hetta verður dagundirvísing,
og eru lærugreinirnar hetta fyr-
sta hálva árið 3 í tali: byrjanar-
undirvísing í forngrískum 4
tímar um vikuna, biblíukunn-
leiki í Gamla Testamenti 3 tímar
um vikuna og latin 4 tímar um
vikuna.

Latinundirvísingin
byggir á sonevndu litlu latin-
royndina. Umframt verður skip-
að fyri leiðbeining í foroyiskum,
sum ikki er próvgrein. Eftir
nýggjár kemur hebraískt aftrat
nevndu greinum, og upphattur
seinri verður farið undir heim-
spekisøgu og kirkjusøgu.

Endamálið við lestrinum er at
geva teim lesandi so hollan
kunnleika í próvgreinunum, at
tey á øðrum lærðum háskúla
kunnu fara beinleiðis undir at
lesa til embætisprógv í gudfrøði.
Lesturin er tiskil í kunnleika-
kravi miðaður á fulla hædd við
próvlestur á universitetsstigi í
hinum Norðurlöndum, eitt nú
forroynd við danskar gudfrøði-
deildir. Enn eru tó ikki avtalur
gjordar um viðari framhaldslest-
ur uttanlands, men Fróðskapar-
setrið fer í næstum at taka upp
samband við avvarðandi stovnar
um góðtøku av lestrinum.

Tað verður eisini havt í huga,
at fólk, ið ikki ætla sær at lesa til
embætisprógv, kunnu gerast for
fyri sjálvstøðugt at halda fram á
ti grundarlagi, lesturin gevur
teimum. Tað stendur soleiðis
øðrum enn teimum 5 studenta-
num, ið fyribils hava teknað
seg til lesturin, í boði at fylgja
undirvísingin í einari ella fleiri
lærugreinum við ella uttan próv-
tøku. Tey, ið hava áhuga fyri
luttøku, kunnu venda sær til
skrivstovuna á Fróðskaparsetri-
num, tlf. 14191.

Fróðskaparsetrið hevur eisini í
ár tilboð um skeið í fornlatini
svarandi til nýmálsligt stu-
dentsprógv. Hetta skeið, ið fyrst
og fremst er ætlað studenta-
skúlanæmingum, sum eru givnir
við latini eftir 1. g. liggur ikki
heilt greitt enn og verður einans
hildið, um undirtøkan er nóg
góð.

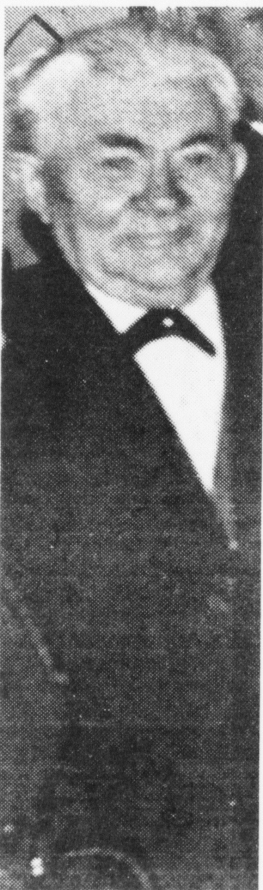
sosialurin

Ellendur Ellen- dersen

í Fámjin

f. 16.2.1893

d. 13.8.1976

Í barnaheim mitt vitjaði stórt tal av fólki. Vinfólk og skyldfólk og vinir, sum eisini
vóru starvsfelagar innan tað politiska virki faðir var við til at fremja.

Sum ferðasambandið var tá, hittust kenningar ikki eins lætt og nú og gjordist
steðgurin hjá avbygðafólki, tað veri seg úr Sumba, Sandvik, Fámjin ella
aðrastaðni úr oynni, oftast drúgvári, tí nógv var at prátta um og mikið at útrætta
hvørja ferðina tey hittust. Summar vitjanir høvdu ein serliga dóm, tí vit børn
kendu á okkum, at vinskapurin millum foreldur okkara og hesi vitjandi var so
hjartaligur. Tað kendist á tí livliga prátinum og tí fryntliga lagnum. Tá sótu vit
oftast og lýddu á og kendu, at vit sluppu við til at njóta verunligan hugna.

Soleiðis var tá Ellendur í Fámjin vitjaði inn á gólvíð. Henda merkismann, sum á
so mangan hátt skarðaði framúr, heldur ein seg hava kent alla sína tíð, og vil tað
siga frá hann var ein maður í bestu árum, til hann nú 83 ára gamal legði frá sær.

Hesin sera livandi maður hugtók ein bæði við fryntligu og skemtingarsomu
framferð síni, men eisini tí ein so skjótt lærði, at aftanfyrir lá ein sera medvitandi
áhugi fyri korum manns, fyriskipan samfelagsins og rætti og skjali í tilveruni, og
ein brennandi framburðsandi í øllum lívsins málum. Slíkan vinskapi og trúfesti
hvør móti øðrum, sum tann millum familjurnar báðar, kom ein at meta sum
verunlig livsvirði. Tað kendist tí ikki sørt hugsunnarvekjandi at tey bæði, móðir,
sum Ellendur var so vinsælur imóti og altíð spurdi eftir, og hann sjálvur komu at
standa undir børni senn. Teir tankar ein ger sær um teir missir, okkum øllum
verða fyrir í livinum, gjordust ikki minni sorgblíðir av tíðindunum um at Ellendur
eisini var farin. Ellendur sum veitti okkum tað privilegium at lata vinskapi og
trúfesti sítt fevna okkum yngri við, Ellendur sum ongantíð sjálvur helmaði í
stríðnum, men sum áhaldandi eggjaði, ráðagóður veggildi og skilagott gjordist
skjal ímillum rætt og skeið í rámandi og livandi myndum sínum.

Hesin maður, heilur í øllum sínum verki, var ein hin fremsti undangongumaður-
in í tí, hann metti sum frigeringarstríðs arbeiðara og fiskimanna, og var hann ein
av teim fáum, efturi vóru av teim, sum tóku lut frá fyrsta degi — stovnarunum —
og eigur hann sín stóra lut í, at flokkurin, hann styðjaði, ídag hevur ávirkan á
samfelagsins viðurskipti. Ja, hepnadist so væl hjá øllum álitismonnum flokksins,
hevði arbeiðararørslan í Føroyum størri ávirkan enn í nøkrum landi, og tað á
demokratiskan hátt, tí verji demokratiskins og verji av retindunum hjá einstøku
menniskjuni var Ellendur eisini.

Ellendur og Andrea høvdu ikki lætt hús, tí børnini vóru mong og inntøkan tað,
ein arbeiðsmaður og fiskimaður kundi forvinna við fyrifallandi arbeiði í bygdini,
til skips ella av útróðri afturat tí, sum jørðin kundi geva. Børnini komu tó øll væl
undan og kundu foreldrinu nú á ellisárum frøast um tað.

Í litlari bygd sum Fámjin gav tímalønt arbeiði ikki tað nógv, serliga ikki tá
framburðsmenn har, teirra millum Ellendur, fyrir at fáa sum mest burtúrur tí
sindri av almennum studningi, latast kundi tá, sjálvboðnir gjørdur ólønt arbeiði
afturat, sum tá Fámjinsvegurin fekk ein eyka metur í breidd, út yvir tað,
studningurin var ætlaður til. Menn vóru tí ofta noyddir at leita sær burtur í
vinnu, og var Ellendur ein teirra, sum gingu undan við útróðri í Grønlandi. Hóast
lítið vanst í peningi, stendur henda royndarferð í søgu okkara, m.a. tí heimferðin
við Niels Finsen gjordist av ringastu vandaferðum sjómönnum okkara hevur verið
fyri. Ellendur arbeiðdi í Íslandi bardagaárinu og aftaná kríggið fór hann saman við
Sofus í Hvilt og øðrum undir at keypa og reka skip. Hesin rakstur eydnaðist ikki
væl og gjordist álítið tí aftur útróður og jarðarbrúk.

Einstøk menniskju eldast ikki hugsunnarliga og hugsjónarliga. Framburðs-
andin er áhaldandi livandi. So tá Vidar prestur við jarðarferðina nevndi um
kvikleikan sum beinini ikki longur áttu, men sum hugflogið framvegis var merkt
av kundi einhvør ásanna hetta. Tá vit seinast hittust 18. juli í ár, var tað sum
baldist í honum enn sum áður, hvussu vit gjørdur tað liviligi hjá arbeiðs- og
útróðrarmanninum á bygd. Hvørir meinbogar t.d. vóru fyrir at jørðin var nýtt
meira rationelt av teim, sum hugin hava, hvussu linuróður við opnum bátum
kundi rationaliserast, og hvørjar orkukeldur vit enn lata liggja ónýttar o.s.fr. Men
hóast hugflog hansara enn lá frammanfyri tíð hans, kann ikki sigast, at hann ikki
dugdi at virða framstiginu hend eru, tað skilti ein tá hann við onkrari mynd lýsti
hvussu sjálvsøgd framstiginu nú tóktust øllum, sum andvøt høvdu imóti, júst ein
mynd, sum betri enn mong orð lýstu, at tey kortini ikki vóru so sjálvsøgd og
givin.

Í roðu síni talaði prestur um at standa tilbúgvinn, og víst er, at Ellendur kundi
vera tað, hann hevði eina tryggja grund at standa á, og var hetta honum barlast í
livinum. Myndin omanfyri er tikin tá Fámjins kirkja fyrllti 100 ár. Tann kirkja,
sum var ytra myndin, men hvørs røtføroyska innihald og aldargamli
kristinkærleiki hevði lært hann, at lívsins gátur ikki allar skulu loysast, men at
deyðin skal geva seinasta svarðið.

Við takksemi varðveita vit minnið um framtaksmannin Ellendur í Fámjin og
takka fyrir ríkidómið, vinskapi hans veitti okkum. Tær Andreu og børnunum
bera vit samhugakvøður og lýsa frið yvir minni hansara.

Atli